RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

STY

Asiantuntijalausunto
Julkinen

RISE/4077/2025

25.9.2025

Eduskunnan lakivaliokunta

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Rikosseuraamuslaitoksen lausunto vuoden 2026 talousarvioesityksestä

Julkisen talouden vaikeasta tilanteesta huolimatta Rikosseuraamuslaitoksen talousarvioon kohdistuu keskimääräistä vähemmän sopeuttamista, mikä on erittäin myönteistä Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytysten kannalta. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä Rikosseuraamuslaitokselle on kohdennettu 4,2 miljoonan euron toimintamenosäästö ja 0,785 miljoonan euron siirto Tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnan turvaamiseksi.

Kevään 2025 kehyspäätöksessä Rikosseuraamuslaitokselle myönnettiin lisärahoitusta hallitusohjelman mukaisten lainsäädännön uudistusten vaatimiin lisävankipaikkoihin ja niiden edellyttämään henkilöstöön. Vuonna 2026 tämän lisärahoituksen määrä on noin 16 miljoonaa euroa. Määrärahaa kohdennetaan Turun vankilaan, johon rakennetaan lisärakennus. Lisäksi Helsingin ja Kylmäkosken vankiloiden yhteyteen rakennetaan uusia moduuliselliosastoja ja Pelson vankilan siirtokelpoinen selliosasto siirretään Hämeenlinnan vankilan yhteyteen. Näihin vankiloihin rekrytoidaan lisähenkilöstöä ja tehdään tarvittaessa muutostöitä huomioiden kasvavan vankimäärän tarpeet. Ensimmäiset lisävankipaikat saadaan käyttöön jo ensi vuonna, Turun vankilan lisärakennus valmistunee vuonna 2027.

Rikosseuraamuslaitokselle myönnetystä lisämäärärahasta huolimatta taloudellisten voimavarojen ja henkilöstöresurssien niukkuus sekä riittämätön määrä vankipaikkoja muodostavat merkittävän riskin Rikosseuraamuslaitoksen toiminnalle. Lisäsäästöjen aikaansaamiseksi Rikosseuraamuslaitoksen on tarkasteltava prosesseja ja organisaatiota sekä tehtävä ehdotuksia sääntelyn keventämiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Osittain hyvin huonossa kunnossa olevaan vankilaverkostoon kohdistuu merkittäviä investointitarpeita tulevina vuosina.

Rangaistusten täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä rangaistusta suorittavan valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan. Mahdollisuudet tarjota rikoksettomaan elämäntapaan tähtäävää kuntouttavaa toimintaa ovat heikentyneet Rikosseuraamuslaitoksen ja yhteistyökumppaneiden resurssipulan sekä rakenteellisten muutosten takia. Kuntoutusjatkumoiden rakentamista haastavat erityisesti niin Rikosseuraamuslaitoksen kuin hyvinvointialueidenkin vaikea taloudellinen tilanne, kasvaneet asiakasmäärät sekä rakenteiden ja toiminnan uudelleentarkastelut. Yhdyskuntaseuraamusten osalta ongelmana on yhdyskuntapalvelupaikkojen riittämätön määrä. Kolmannen sektorin vaikea tilanne vaikuttaa suoraan myös Rikosseuraamuslaitoksen toimintaan.

Vankien ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavien määrä on viime vuosien aikana kasvanut voimakkaasti ja osin ennakoimattomasti. Vankimäärän kasvun ennakoidaan jatkuvan voimakkaana, mikä jatkossakin kasvattaa vankipaikkojen ja lisähenkilöstön tarvetta. Turvallisuustilanne on pystytty pitämään toistaiseksi varsin vakaana vankiloiden vaikeasta ylisastustilanteesta huolimatta muun muassa siirtämällä resursseja valvontaan.

Pääjohtaja Anna Arola-Järvi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Anna Arola-Järvi
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos
anna.arola-jarvi@om.fi